

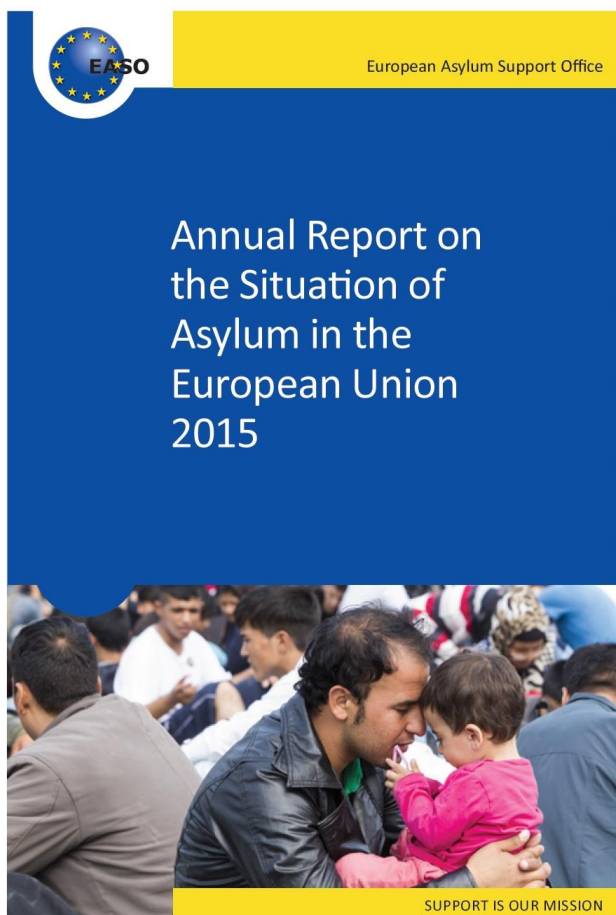
Kluczowe ustalenia sprawozdania EASO na temat sytuacji w dziedzinie azylu w UE za rok 2015

Wprowadzenie

W sprawozdaniu rocznym EASO za 2015 r. przedstawiono kompleksowy przegląd liczby i charakteru wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej we wszystkich 28 państwach członkowskich UE oraz w Norwegii i Szwajcarii (UE+). W sprawozdaniu zbadano tendencje w dziedzinie azylu, w tym kluczowe wyzwania i sposoby radzenia sobie z tymi wyzwaniami w ciągu roku, oraz najistotniejsze zmiany instytucjonalne i prawne, a także przedstawiono przegląd funkcjonowania wspólnego europejskiego systemu azylowego w praktyce. Przy sporządzaniu sprawozdania korzystano z danych przekazanych przez państwa członkowskie, Biuro UNHCR, przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, specjalistów ds. informacji i funkcjonariuszy terenowych.

Najistotniejsze punkty sprawozdania

- W 2015 r. złożono blisko 1,4 mln wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej w UE+ – była to największa liczba złożonych wniosków odnotowana od momentu rozpoczęcia gromadzenia danych na szczeblu UE w 2008 r.
- Najliczniejszą grupę osób ubiegających się o azyl stanowili obywatele Syrii, państw Bałkanów Zachodnich oraz Afganistanu. Głównymi krajami przyjmującymi były Niemcy, Węgry, Szwecja, Austria i Włochy.
- Pod koniec 2015 r. liczba osób oczekujących na wydanie decyzji w sprawie ich wniosku o udzielenie ochrony międzynarodowej w UE+ przekroczyła próg jednego miliona. Liczba wniosków oczekujących na rozpatrzenie zwiększyła się ponad dwukrotnie w porównaniu z 2014 r.
- Kryzys w Syrii był w dalszym ciągu najważniejszym czynnikiem wpływającym na liczbę wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej w UE+. Liczba wniosków złożonych przez Syryjczyków przekroczyła 380 000, co stanowi trzykrotny wzrost w porównaniu z 2014 r.
- Liczba wniosków złożonych w 2015 r. przez obywateli państw krajów Bałkanów Zachodnich niemalże podwoiła się i wyniosła 201 405 wniosków, z których znaczna większość pochodziła z Kosowa i Albanii.
- Afganistan pozostał w zeszłym roku jednym z głównych państw pochodzenia wnioskodawców, którzy złożyli 196 170 wniosków (wzrost o 359%) i którzy stanowili największy odsetek wszystkich małoletnich bez opieki ubiegających się o udzielenie ochrony międzynarodowej w UE+ (25% wszystkich wniosków obywateli Afganistanu).
- W ramach pierwszych wspólnych unijnych wysiłków na rzecz przesiedlenia 27 państw członkowskich wraz z państwami stowarzyszonymi na mocy rozporządzenia dublińskiego zobowiązało się do przesiedlenia 22 504 wysiedleńców spoza UE w ciągu dwóch lat.

Program relokacji

W związku z bezprecedensowym napływem wniosków o udzielenie ochrony międzynarodowej w 2015 r. uzgodniono program relokacji, aby wesprzeć państwa członkowskie położone na granicach zewnętrznych Unii, tj. Włochy i Grecję, które znalazły się pod znaczącą presją migracyjną. Po przedstawieniu przez Komisję wniosku w maju 2015 r. Rada przyjęła dwie decyzje ustanawiające mechanizm relokacji w sytuacjach nadzwyczajnych dla 160 000 wnioskodawców, którzy bezsprzecznie wymagają ochrony międzynarodowej ze strony Grecji i Włoch, który ma zostać wdrożony w ciągu dwóch lat do września 2017 r.

Dzieci bez opieki

W 2015 r. łącznie 95 985 dzieci bez opieki wystąpiło z wnioskiem o udzielenie im ochrony międzynarodowej w UE+ – liczba ta była niemal czterokrotnie wyższa niż w roku ubiegłym. Największy wzrost liczby wniosków odnotowano w czterech głównych krajach przyjmujących: Szwecji, Niemczech, Węgrzech i Austrii. Łącznie do krajów tych wpłynęło 70% wszystkich wniosków o udzielenie azylu złożonych przez małoletnich bez opieki. Bardzo istotny wzrost liczby osób ubiegających się o udzielenie ochrony

międzynarodowej, które twierdzą, że są małoletnimi dziećmi, doprowadził do problemów w zakresie prawidłowej oceny wieku wnioskodawców oraz do niedoboru opiekunów lub opóźnień w ustanawianiu opiekunów.

Ośrodki przyjmowania uchodźców

Zwiększenie się liczby wniosków o udzielenie azylu w 2015 r. doprowadziło do niedoboru miejsc w ośrodkach przyjmowania uchodźców w wielu państwach członkowskich, w szczególności w miesiącach letnich. Niektóre państwa członkowskie zostały zmuszone do podwojenia lub potrojenia swojej zdolności do przyjmowania uchodźców, co świadczy o konieczności zapewnienia większej elastyczności w kwestii ośrodków przyjmowania uchodźców. Wśród środków podejmowanych w celu stawienia czoła tym wyzwaniom należy wymienić zapewnienie dostępu do stałego i tymczasowego/awaryjnego zakwaterowania, tworzenie nowych ośrodków wstępnego przyjmowania uchodźców oraz zacieśnienie współpracy z sąsiadującymi państwami członkowskimi.

Wsparcie EASO

W zeszłym roku EASO nadal udzielało wsparcia operacyjnego na rzecz Grecji, Włoch, Bułgarii i Cypru. Od września 2015 r. EASO wspierało realizację unijnych programów relokacji z Włoch i Grecji do innych państw europejskich zgodnie z planami operacyjnymi dotyczącymi hotspotów i relokacji podpisanymi z obydwoma tymi państwami członkowskimi, rozmieszczając ekspertów – w tym mobilne zespoły – i opracowując szereg narzędzi zapewniających wsparcie na różnych etapach procesu relokacji (broшуry informacyjne, przekazywanie informacji przed wyjazdem, rejestracja, proces parowania, narzędzie umożliwiające wykrywanie szczególnie wrażliwych przypadków).

Opracowywanie krajowych systemów azylowych

Ponieważ termin transpozycji wersji przekształconej unijnego dorobku prawnego w obszarze azylu upłynął w 2015 r., szereg państw członkowskich wprowadziło zmiany prawne w swoich krajowych systemach azylowych. Jednocześnie istotny wzrost liczby wnioskodawców w szeregu państw UE+ doprowadził do uruchomienia nadzwyczajnych mechanizmów w obszarze zarządzania granicami, szybkiego rejestrowania i przetwarzania spraw oraz rewizji sposobu korzystania z procedur specjalnych.

Informacje i pomoc prawna

W 2015 r. w państwach UE+ wprowadzono szereg zmian prawnych, które doprowadziły do rozszerzenia zakresu informacji udzielanych osobom ubiegającym się o udzielenie ochrony międzynarodowej oraz do rozszerzenia zakresu pomocy prawnej świadczonej na rzecz tych osób na różnych etapach procedury. Kwestia ta nadal stanowiła wyzwanie w 2015 r., w szczególności biorąc pod uwagę wzrost zapotrzebowania na stosowne usługi i często ograniczoną pulę wyspecjalizowanych zasobów.

Strategia na przyszłość

Zgodnie z przedstawionym przez Komisję wnioskiem dotyczącym Agencji Unii Europejskiej ds. Azylu EASO wkracza w nowy etap swojego rozwoju – agencji powierzono nowe, bardziej rozbudowane obowiązki oraz nowe uprawnienia, bazując na działaniach podejmowanych przez nią do tej pory.

Pełna wersja sprawozdania jest dostępna pod adresem <https://www.easo.europa.eu/information-analysis/annual-report>.